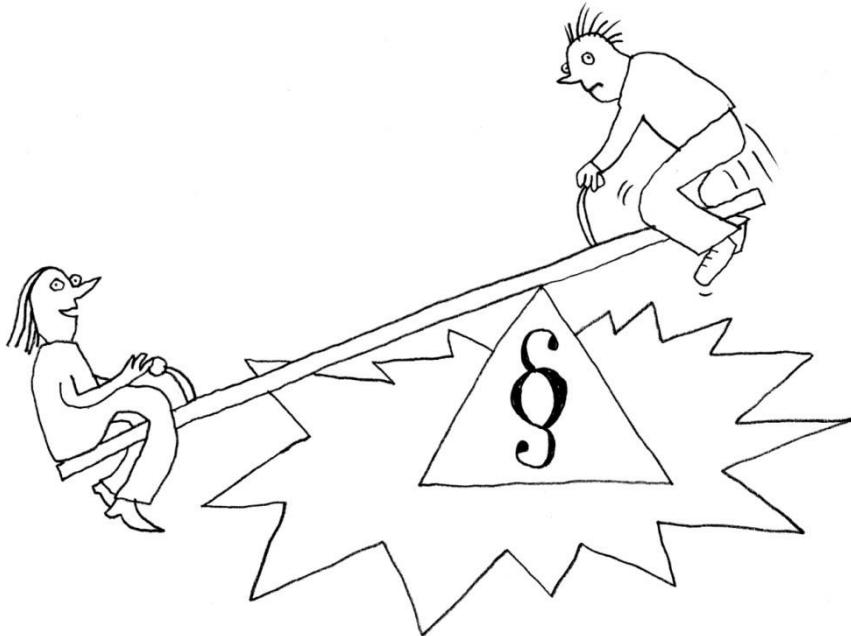

Κεφάλαιο 5 - Κάνουμε τη δικαιοσύνη λειτουργική

Εισαγωγή

Η εικόνα δείχνει ένα αγόρι και ένα κορίτσι σε μια τραμπάλα. Το υπομόχλιο που στηρίζει την τραμπάλα δεν είναι στο κέντρο, παρέχοντας στο κορίτσι έναν μεγαλύτερο μοχλό και στο αγόρι έναν μικρότερο. Έτσι, το κορίτσι κυριαρχεί στο παιχνίδι και φαίνεται να το απολαμβάνει. Το αγόρι, με μια δυστυχισμένη έκφραση στο πρόσωπό του, προσπαθεί να κατέβει, αλλά οι προσπάθειές του είναι μάταιες. Τέτοιες καταστάσεις οδηγούν συχνά σε τσακωμό και σύγκρουση. Το υπομόχλιο φέρει το σύμβολο μιας παραγράφου που αναφέρεται στο νόμο.

Η εικόνα μπορεί να διαβαστεί με διαφορετικούς τρόπους και οδηγεί σε ενδιαφέρουσες ερωτήσεις. Οι ευκαιρίες του αγοριού και του κοριτσιού σε αυτή την κατάσταση είναι άνισες, κάτι το οποίο αναφέρεται στο θέμα της ισότητας των φύλων. Παραδόξως, είναι το κορίτσι που βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση. Ισως το κορίτσι να εξαπατά, το οποίο σημαίνει πως έχει παραβεί τον νόμο, ή απολαμβάνει ένα πλεονέκτημα που της έχει χορηγηθεί από τον νόμο για να αντισταθμιστούν οι διακρίσεις του παρελθόντος ενάντια στις γυναίκες και τα κορίτσια. Οπότε, είναι αυτό ένα δίκαιο παιχνίδι; Είναι πάντα δίκαιη η ισότητα; Ποιανού τα ανθρώπινα δικαιώματα προστατεύονται από τον νόμο; Παραβιάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα κάποιου - και από ποιον;

Το σύμβολο της παραγράφου ανοίγει μια επιπλέον προοπτική. Ποιος έχει φτιάξει τους κανόνες του παιχνιδιού; Το επίσημο σύμβολο του νόμου αναφέρεται στο κράτος και το κράτος δικαίου. Το κράτος μπορεί να αποτελείται από θεσμούς που μοιράζονται την εξουσία, και ελέγχουν ο ένας τον άλλον σε ένα σύστημα ελέγχων και ισορροπιών – κοινοβούλιο, κυβέρνηση και δικαστήρια. Μπορεί να διευθύνεται από μια καλοπροσαίρετη ή μια δεσποτική αυτοκρατία. Οι νόμοι είναι ζωτικής σημασίας, καθώς μετατρέπουν τα ανθρώπινα δικαιώματα σε ατομικά δικαιώματα για τους πολίτες ενός κράτους-έθνους. Ως εκ τούτου, οι νόμοι προστατεύουν τα ανθρώπινα δικαιώματα αν αυτά παραβιαστούν. Παρόλα αυτά, όπως δείχνει η εικόνα, τα ανθρώπινα δικαιώματα μπορούν να παραβιαστούν από πολίτες, ή ακόμα και από έναν άδικο νόμο.

Εναλλακτικά, ο νόμος πρέπει να επιτύχει μια ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων των μεμονωμένων πολιτών, και να καθορίσει τα όρια των ανθρώπινων δικαιωμάτων του ατόμου για να προστατεύσει τα δικαιώματα των άλλων.

Διδάσκουμε τη δημοκρατία

Οι δραστηριότητες σε αυτό το κεφάλαιο αναφέρονται σε αυτά τα θέματα της δικαιοσύνης και της ίσης μεταχείρισης. Οι μαθητές θα συνειδητοποιήσουν πως η δικαιοσύνη είναι ζωτικής σημασίας για την ειρήνη και την ασφάλεια στην κοινωνία.

Δραστηριότητα 5.1. – Δεν είναι δίκαιο

Εκπαιδευτικός στόχος	Οι μαθητές συνειδητοποιούν τις έννοιες της δικαιοσύνης και της αδικίας.
Υλικά	Κοινωνικές σπουδές, γλώσσες.

Διαδικασία

Οι μαθητές δουλεύουν σε ζευγάρια.

1. Ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από το κάθε ζευγάρι να διαλέξει μια φωτογραφία.
2. Ο/η εκπαιδευτικός ζητάει από τους μαθητές να περιγράψουν την κατάσταση, όπως την καταλαβαίνουν:
 - "Μπορώ να δω ..." (πραγματική περιγραφή)
 - "Αισθάνομαι ..." (συναισθηματική αντίδραση)
 - "Με κάνει να σκέφτομαι..." (συνδέσεις, ιδέες)
- Ο/η εκπαιδευτικός, στη συνέχεια, τους ζητάει να κατηγοριοποιήσουν τις φωτογραφίες, σε τρεις κατηγορίες:
 - Οι φωτογραφίες δείχνουν μια κατάσταση που είναι δίκαια.
 - Οι φωτογραφίες δείχνουν το αντίθετο, π.χ. ένα παράδειγμα αδικίας.
 - Οι μαθητές δεν είναι σίγουροι πως να κατηγοριοποιήσουν τις φωτογραφίες.
3. Τα ζευγάρια σχηματίζουν ομάδες των τεσσάρων. Κάθε ζευγάρι εξηγεί την εικόνα του στο άλλο ζευγάρι, και θα πρέπει να προσπαθήσει να τους πείσει για την απόφαση που πήραν. Οι εικόνες με τα σχόλια των ομάδων αναρτώνται στην αίθουσα. Κάθε μαθητής θα πρέπει να έχει χρόνο να μελετήσει τα εκθέματα.
4. Ολομέλεια:
 - Ποια είδη καταστάσεων έχουν περιγραφεί ως δίκαια - ή ως άδικα;
 - Ήταν δύσκολο να παρθεί μια απόφαση για κάποιες από τις καταστάσεις που απεικονίστηκαν; Γιατί;
 - Ποιες συνθήκες παράγουν αδικία;
 - Πώς μπορούν αυτές οι άδικες καταστάσεις να αλλάξουν;

Επέκταση

Οι μαθητές σχηματίζουν αρκετές ομάδες. Κάθε ομάδα επιλέγει ένα παράδειγμα αδικίας και ασχολείται με την τελευταία ερώτηση: Πώς μπορεί αυτή η μορφή αδικίας να ξεπεραστεί;

Πρώτον, θα μπορούσαν να εντοπίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα τα οποία παραβιάζονται στην υπό συζήτηση περίπτωση. Δεύτερον, θα μπορούσαν να αναζητήσουν τρόπους να προστατεύσουν και να εφαρμόσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δραστηριότητα 5.2. – Η εξαίρεση

Εκπαιδευτικός στόχος	Οι μαθητές εισάγονται στο θέμα των διακρίσεων.
Υλικά	Διαφορετικοί αριθμοί χρωματιστών αυτοκόλλητων και ένα άσπρο αυτοκόλλητο.

Διαδικασία

Οι μαθητές δουλεύουν σε ζευγάρια.

1. Ο/η εκπαιδευτικός κολλάει ένα αυτοκόλλητο στο μέτωπο του κάθε μαθητή. Οι μαθητές δεν πρέπει να ξέρουν τι χρώμα έχουν. Πρέπει, λοιπόν, να έχουν κλειστά τα μάτια όταν παίρνουν το αυτοκόλλητό τους.
2. Οι μαθητές ανοίγουν τα μάτια τους. Κάθε μαθητής πρέπει τώρα να βρει τα άλλα μέλη της ομάδας του, με τις ομάδες να σχηματίζονται τελικά από τα χρώματά τους.
3. Ανατροφοδότηση και αναστοχασμός στην ολομέλεια. Προτείνονται ερωτήσεις, όπως οι παρακάτω:
 - Πώς αισθάνθηκες όταν συνάντησες το πρώτο άτομο που φορούσε ίδιο αυτοκόλλητο με το δικό σου;
 - Πώς αισθάνθηκε το άτομο που φορούσε το μοναδικό άσπρο αυτοκόλλητο;
 - Προσπαθήσατε να βοηθήσετε ο ένας τον άλλο στην ομάδα σας;
 - Πώς μπορεί να ενταχθεί το άτομο που φοράει το άσπρο αυτοκόλλητο;
4. Η άσκηση μπορεί να χρησιμεύσει για να εισάγει στους μαθητές τη σχέση μεταξύ των πλειονοτικών και μειονοτικών ομάδων στην κοινωνία:
 - Ποιες είναι οι εξαιρέσεις, οι αποκλεισμένοι, στην κοινωνία;
 - Μπορεί το να είναι κανείς η εξαίρεση, ή να βρίσκεται στο περιθώριο, να αποτελεί προσωπική επιλογή;

Επέκταση

Η άσκηση αυτή μπορεί να προχωρήσει περαιτέρω δίνοντας πλεονεκτήματα σε μία ομάδα. Οι μαθητές μπορεί να συμμετέχουν περισσότερο, αλλά αυτή η ρύθμιση ενδέχεται να δημιουργήσει άγχος και εχθρότητα. Ο/η εκπαιδευτικός θα πρέπει να γνωρίζει την τάξη καλά, και να είναι προετοιμασμένος να αντιδράσει κατάλληλα.

Δραστηριότητα 5.3. – Το παζλ εικόνων

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Αυτό το παιχνίδι προσομοιώνει μια εμπειρία άδικης μεταχείρισης. Οι μαθητές συνειδητοποιούν τις αντιδράσεις τους στην άδικη μεταχείριση, οι οποίες βασίζονται σε ηθικές αρχές της δικαιοσύνης. Η δικαιοσύνη αποτελεί θεμελιώδη κατηγορία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
Υλικά	Οι μαθητές συνειδητοποιούν τη σημασία της αλληλεγγύης και της συνεργασίας στην αντιμετώπιση της αδικίας. Φάκελοι με απλά παζλ, ή εικόνες που έχουν κοπεί σε κομμάτια.

Διαδικασία

1. Προετοιμασία: θα πρέπει να υπάρχει ένα παζλ για κάθε ομάδα τριών ή τεσσάρων μαθητών στην τάξη. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν απλά, έτοιμα παζλ ή να τα ετοιμάσουν, κόβοντας εικόνες (π.χ. κάρτες ή διαφημίσεις) σε κομμάτια. Κάθε παζλ θα πρέπει να μπει σε έναν φάκελο. Ιδανικά, ένα αντίγραφο της εικόνας θα πρέπει να κολληθεί πάνω στον φάκελο. Ο/η εκπαιδευτικός παίρνει ένα κομμάτι από ορισμένα παζλ, και ανταλλάσει μερικά κομμάτια μέσα σε άλλα παζλ. Κάποια παζλ θα πρέπει να είναι πλήρη.
2. Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες των περίπου τεσσάρων ατόμων. Ο/η εκπαιδευτικός αναθέτει ένα συγκεκριμένο καθήκον σε κάθε μέλος της ομάδας:
 - ένας μαθητής υπεύθυνος για τον χρόνο και τα υλικά,
 - ένας διαιτητής που αποτρέπει τη σύγκρουση και εξασφαλίζει ότι οι οδηγίες εκτελούνται σωστά,
 - ένας μαθητής που έχει το αντίγραφο του τελικού παζλ,
 - ένας μαθητής που εκτελεί την εργασία.
 Ο/η εκπαιδευτικός δίνει από έναν φάκελο στην κάθε ομάδα, και τους αναθέτει να φτιάξουν το παζλ μέσα σε λίγο μόνο χρόνο. Οι μαθητές σύντομα ανακαλύπτουν αν μπορούν να το κάνουν ή όχι, κι αν μπορούν να λάβουν υποστήριξη από άλλες ομάδες.
3. Από το παιχνίδι, βγαίνουν καθαροί νικητές και χαμένοι. Ανάλογα με την ηλικιακή κατηγορία και την αντίδραση των μαθητών, ερωτήσεις σαν τις παρακάτω μπορούν να χρησιμεύσουν για να διατυπωθεί και να αξιολογηθεί η εμπειρία των θετικών ή των αρνητικών διακρίσεων:
 - Πώς αισθάνθηκες όταν συνειδητοποίησες ότι οι ομάδες είχαν διαφορετικό υλικό;
 - Πώς θα αισθανόσουν αν βρισκόσουν σε διαφορετική ομάδα;
 - Πώς αισθάνθηκες ως μέλος της ομάδας η οποία είχε πολύ λίγα/πάρα πολλά υλικά;
 - Ποια είδη συμπεριφορών βοήθησαν, ή εμπόδισαν, την επιτυχία μιας ομάδας;

Επέκταση

Οι μαθητές ενθαρρύνονται να συζητήσουν πραγματικές καταστάσεις στις οποίες οι άνθρωποι δεν έχουν ίση πρόσβαση σε σημαντικούς πόρους (π.χ. διαθέσιμο χρόνο, δουλειά, χρήματα, εξουσία).

Δραστηριότητα 5.4. – Ο ρόλος του νόμου

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι αρχαίοι φιλόσοφοι βασίστηκαν σε διαφορετικές αξίες για να καθορίσουν τον σκοπό του νόμου. Οι διαφορετικές επιλογές αξιών σχετίζονται με διαφορετικά κοινωνικά και πολιτικά συστήματα. Η θεωρία παρέχει ένα πλαίσιο για τον αναστοχασμό της καθημερινής εμπειρίας, στην οποία οι επιλογές των αξιών καθορίζονται από τα συμφέροντά μας. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να κάνουν σκόπιμες επιλογές αξιών μέσα στο πλαίσιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, να τις εκθέσουν σε σύγκριση και συζήτηση, και να δεσμευτούν σε αυτές στην καθημερινή τους ζωή.
Υλικά	Διαφορετικές έννοιες σε σχέση με τον ρόλο του νόμου γράφονται σε μεγάλα κομμάτια χαρτί και αναρτώνται στους τοίχους (βλ.Μ1 στην ενότητα των υλικών).

Διαδικασία

1. Οι μαθητές σχηματίζουν ομάδες των τριών ή τεσσάρων, και τους δίνονται φύλλα εργασίας με έναν κατάλογο με κανόνες δεοντολογίας (βλ. Μ2 στην ενότητα των υλικών).
2. Κάθε ομάδα πρέπει να συσχετίσει τους κανόνες δεοντολογίας με την υποκείμενη έννοια του νόμου (10 λεπτά).
3. Οι ομάδες ελέγχουν τα αποτελέσματά τους.
4. Οι μαθητές επιλέγουν την έννοια την οποία επιδοκιμάζουν περισσότερο.
5. Οι μαθητές επιλέγουν την έννοια την οποία επιδοκιμάζουν λιγότερο.

Επέκταση

Αναστοχασμός στην τάξη:

- Οι κανόνες που εφαρμόζετε στη δική σας ζωή ανταποκρίνονται στην επιλογή σας;
- Ξέρετε κανόνες που εμπίπτουν στις επιλογές που απορρίψατε; Εκφράσατε την αντίρρησή σας για αυτούς; Γιατί; Τι κάνατε;

Γραπτός αναστοχασμός:

- Σε ποια έννοια του νόμου έχετε δεσμευτεί περισσότερο, και γιατί;
- Γράψτε πέντε κανόνες που τηρείτε στην καθημερινή σας ζωή.

Υλικά

(βλ. επόμενη σελίδα)

M 1: Βασικές έννοιες του νόμου

1. Σκοπός του νόμου είναι να αποτρέψει τα άτομα από την παραβίαση των δικαιωμάτων των άλλων ανθρώπων (Αριστοτέλης).
2. Σκοπός του νόμου είναι να δίνει στον κάθε άνθρωπο αυτό που του αξίζει (Αριστοτέλης).
3. Σκοπός του νόμου είναι να δημιουργήσει μια ιδανική κοινωνία (Πλάτωνας).
4. Ο νόμος χρησιμεύει για να αποτραπεί η ζημιά που προκλήθηκε σε άτομα από αδικία (Γλαύκων).
5. Ο νόμος θα πρέπει να χρησιμεύει για να διαφυλάττει τα συμφέροντα εκείνων που κυβερνούν (Θρασύμαχος).
6. Ο ρόλος του νόμου είναι να διατηρεί κοινωνική ειρήνη διασφαλίζοντας την ευημερία όλων, και να επιβάλλει την εφαρμογή αυτού που είναι χρήσιμο για την κοινωνία (Πρωταγόρας).
7. Σκοπός του νόμου είναι να προστατεύει τους ασθενέστερους.

M 2: Κανόνες

1. Άνθρωποι που έχουν κακομεταχειριστεί τα παιδιά τους θα φυλακίζονται.
2. Το κράτος θα εγγυάται στους άνεργους ένα εισόδημα που θα τους επιτρέπει να επιβιώνουν.
3. Προτεραιότητα για θέσεις εργασίας θα δίνεται στους μαθητές με τους καλύτερους βαθμούς.
4. Όλοι οι εργαζόμενοι θα πρέπει να συνεισφέρουν κάτι από τα κέρδη τους για τις ανάγκες των ανέργων.
5. Κάθε ενέργεια ενός ατόμου που προκαλεί βλάβη σε ένα άλλο άτομο θα υποχρεώνει το πρώτο να αντισταθμίζει την ενέργεια αυτή.
6. Οι εκπαιδευτικοί θα φροντίζουν να γνωρίζουν οι μαθητές πως οι νόμοι της κοινωνίας μας, καθότι είναι οι καλύτεροι νόμοι, είναι απαραβίαστοι.
7. Κάθε άτομο που επιδεικνύει την αντίθεσή του στην οργάνωση της κοινωνίας θα στέλνεται σε ένα κέντρο για επανεκπαίδευση.
8. Μόνο δραστηριότητες που επιτρέπονται από το κράτος για την ευημερία όλων είναι εγκεκριμένες.
9. Μόνο οι φορολογούμενοι θα έχουν δικαίωμα ψήφου.
10. Όλοι οι νέοι άνθρωποι θα πρέπει να ανήκουν σε κρατικούς οργανισμούς, έτσι ώστε να μπορούν να συμμετέχουν σε ωφέλιμο έργο.
11. Οι εταιρίες θα πρέπει να εγκαταστήσουν φίλτρα αντιρρύπανσης στις καμινάδες.
12. Κανείς δεν θα επιτρέπεται να διαδίδει ιδέες οι οποίες δεν έχουν αναγνωριστεί ως έγκυρες από την κυβέρνηση.
13. Το κράτος έχει το δικαίωμα να απαλλοτριώσει αν κρίνεται απαραίτητο για το δημόσιο συμφέρον.
14. Οι διευθυντές εταιριών έχουν το δικαίωμα να οργανώσουν ιδιωτικές υπηρεσίες ασφάλειας.
15. Απαγορεύεται να εισέλθει ένα άτομο στο σπίτι άλλου ατόμου χωρίς την άδειά του.

Δραστηριότητα 5.5. – Διαφορετικές απόψεις για τη δικαιοσύνη

Εκπαιδευτικοί στόχοι	Οι μαθητές κατανοούν πως μπορεί να υπάρχουν διαφορετικές απόψεις σε θέματα δικαιοσύνης. Οι μαθητές κατανοούν την ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων.
Υλικά	Σετ από φύλλα εργασίας που περιλαμβάνουν την άποψη Α ή Β.

Διαδικασία

1. Επιλέγεται ένα από τα δικαιώματα που θα εξεταστεί.
2. Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες των τεσσάρων ή έξι.
Οι μισοί από κάθε ομάδα λαμβάνουν το φύλλο Α, οι άλλοι μισοί το φύλλο Β.
Κάθε υποομάδα προετοιμάζει όσα περισσότερα επιχειρήματα είναι δυνατόν για να υπερασπιστεί τη δήλωση στο φύλλο της.
3. Οι ομάδες επανενώνονται. Τα μέλη της υποομάδας Α παρουσιάζουν την άποψή τους στα μέλη της υποομάδας Β, τα οποία πρέπει να ακούν προσεχτικά και να κρατάνε σημειώσεις.
Στη συνέχεια, είναι η σειρά της υποομάδας Β.
Την παρουσίαση των επιχειρημάτων μπορεί να ακολουθήσει λίγος χρόνος κατά τον οποίο τα μέλη των διαφορετικών υποομάδων κάνουν το ένα στο άλλο ερωτήσεις.
4. Οι υποομάδες Α και Β αλλάζουν ρόλους. Δεν πρέπει να πληροφορηθούν εκ των προτέρων για αυτό το μέρος της δραστηριότητας.
Τους δίνονται λίγα λεπτά για να αναθεωρήσουν τα επιχειρήματά τους.
5. Οι ομάδες επιχειρούν να υιοθετήσουν γραπτά μια κοινή θέση για το πρόβλημα υπό συζήτηση.
6. Ερωτήσεις προς εξέταση:
 - Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσατε, προσπαθώντας να καταλήξετε σε μια κοινή θέση;
 - Το γεγονός πως αντιστρέψατε ρόλους έκανε ευκολότερο ή δυσκολότερο για εσάς το να συμφωνήσετε σε μια κοινή θέση;

Επέκταση

Ο/η εκπαιδευτικός (ή οι μαθητές) βρίσκουν περιπτώσεις στις οποίες η ελευθερία της έκφρασης (ή η παιδική εργασία) είναι ένα αμφιλεγόμενο θέμα.

- Γιώς μπορούν να ισορροπήσουν τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις;
- Υπάρχουν υποχρεώσεις – ή δικαιώματα – που επιβάλλουν όρια σε ορισμένα δικαιώματα;
Πληροφορίες που δίνονται στα μέσα επικοινωνίας θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τις υποθέσεις εργασίας. Η έρευνα θα μπορούσε να επεκταθεί για να συμπεριλάβει κι άλλα ανθρώπινα δικαιώματα, π.χ. ελευθερία στη μετακίνηση ή το δικαίωμα στην ιδιοκτησία.

Υλικά

(βλ. επόμενη σελίδα)

Άποψη Α: Ελευθερία έκφρασης

Σε μια δίκαιη κοινωνία, η ελευθερία της έκφρασης είναι ένα θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα που δεν πρέπει να περιορίζεται. Εξετάστε τα ακόλουθα σημεία:

- τις αρνητικές επιπτώσεις της λογοκρισίας,
- τις πολιτικές συνέπειες του περιορισμού της και της διάστασης απόψεων,
- τις συνθήκες στις οποίες άλλες χώρες την περιορίζουν,
- τη σημασία της ελευθερίας της έκφρασης για τις δημοκρατίες,
- κάθε άλλο σχετικό πρόβλημα.

Άποψη Α: Παιδική εργασία

Οι νόμοι κατά της παιδικής εργασίας θα πρέπει να εφαρμόζονται αυστηρά, έτσι ώστε να προστατεύεται το δικαίωμα των παιδιών να παίζουν, να μαθαίνουν και να γίνονται υγιείς ενήλικες. Εξετάστε τα ακόλουθα σημεία:

- την έλλειψη εκπαιδευσης όταν τα παιδιά είναι υποχρεωμένα να δουλεύουν,
- το γεγονός πως τα παιδιά εργάζονται συχνά σε ανθυγιεινές συνθήκες,
- τον τρόπο με τον οποίο η παιδική εργασία αποτελεί συχνά αντικείμενο εκμετάλλευσης γιατί τα παιδιά δεν είναι οργανωμένα για να διαμαρτυρηθούν ενάντια στην άδικη μεταχείριση,
- κάθε άλλο σχετικό πρόβλημα.

Άποψη Β: Ελευθερία έκφρασης

Σε μια δίκαιη κοινωνία, είναι μερικές φορές απαραίτητο να περιορίζεται η ελευθερία της έκφρασης για να προστατευτούν τα δικαιώματα των ανθρώπων.

Εξετάστε τα ακόλουθα σημεία:

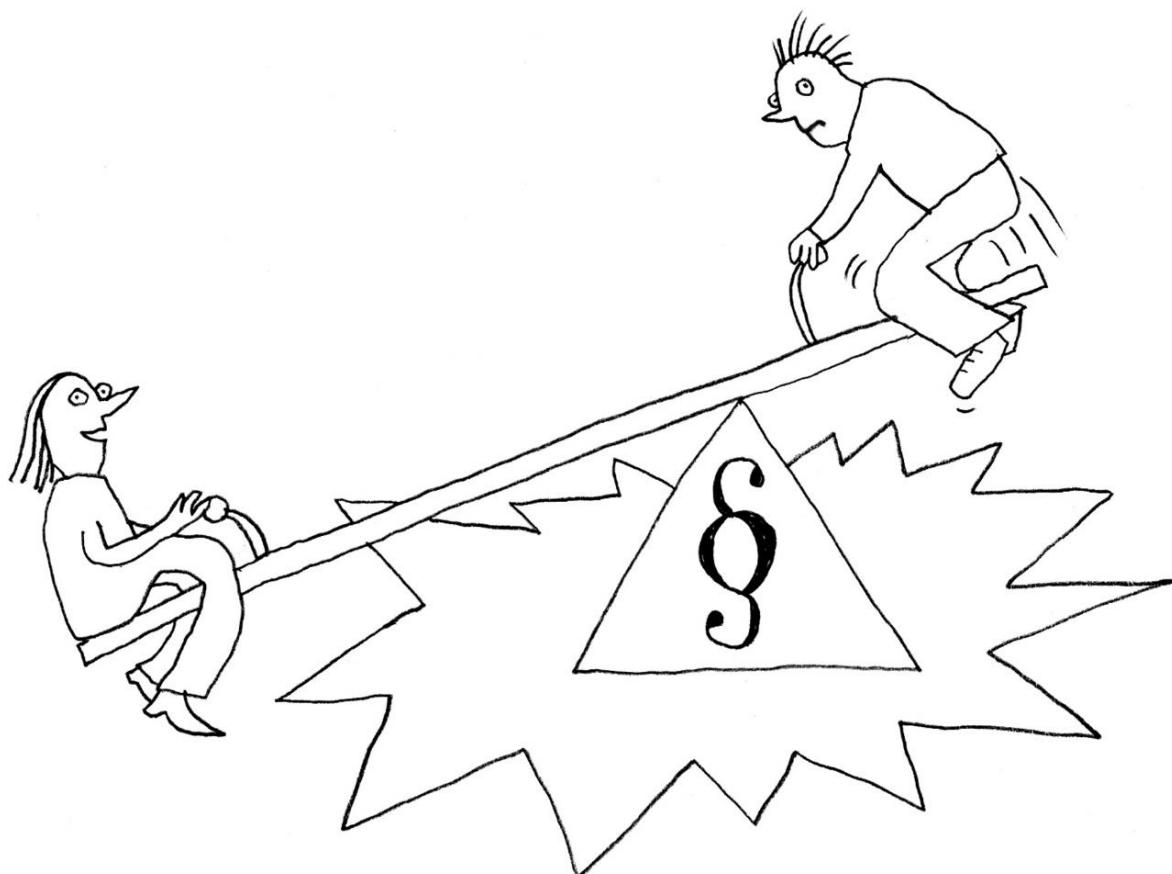
- τις επιπτώσεις των ρατσιστικών σχολίων για τις μειονότητες,
- τους τρόπους με τους οποίους ο λόγος μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να ενθαρρύνει τη βία,
- πώς σε μερικές χώρες η ελευθερία της έκφρασης δεν περιορίζεται, και αυτό οδηγεί στην παραβίαση δικαιωμάτων,
- την ανάγκη προώθησης των καθηκόντων, όπως και των δικαιωμάτων,
- κάθε άλλο σχετικό πρόβλημα.

Άποψη Β: Παιδική εργασία

Για να υποστηρίζουν την επιβίωση των οικογενειών σε δύσκολες οικονομικές συνθήκες, και για να βοηθηθούν να αναλάβουν ενεργό ρόλο στην κοινωνία, τα παιδιά θα πρέπει να μπορούν να εργάζονται και να βοηθούν στην υποστήριξη των οικογενειών τους. Εξετάστε τα ακόλουθα σημεία:

- το γεγονός πως σε μερικές κοινωνίες που η απασχόληση είναι σπάνια, τα παιδιά μπορεί να είναι μία από τις μόνες πηγές εσόδων που έχει μια οικογένεια,
- το γεγονός πως σε πολλές κοινωνίες τα παιδιά παραδοσιακά εργάζονταν περισσότερο από τους ενήλικες,
- την άποψη πως αποτρέποντας τα παιδιά να ασχολούνται με παραγωγική εργασία έχει σαν αποτέλεσμα την άχρηστη απομόνωσή τους από τον κόσμο των ενήλικων,
- το γεγονός πως η εργασία μπορεί να είναι μια διαμορφωτική εμπειρία για τα παιδιά,
- κάθε άλλο σχετικό πρόβλημα.

Κάνουμε τη δικαιοσύνη λειτουργική

Εικονογράφηση από το Κεφάλαιο 5

EDC/HRE Βιβλίο VI: Διδάσκουμε τη δημοκρατία

Μια συλλογή από μοντέλα σχετικά με την εκπαίδευση για τη δημοκρατική ιδιότητα του πολίτη
και τα ανθρώπινα δικαιώματα